

Hollands pooldeuren met Duitse kennis

TEKST JACQUELINE KUIJPERS
FOTOGRAFIE MAARTEN KOOLS

290

MILJOEN EURO

Om grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen stelt de EU – in combinatie met nationale en regionale partners – subsidie beschikbaar. De meest recente subsidieronde is INTERREG IV met 290 miljoen euro, die loopt van 2007 tot en met 2013.

Het subsidiegebied strekt zich uit van de Waddenzee tot de Noordrijn en langs een grenslengte van ongeveer 460 kilometer. In totaal wonen hier 12 miljoen mensen. Het programma bestaat uit vier regionale programmanagements: de Eems Dollard Regio, Euregio, de Euregio Rijn-Waal en de Euregio Rijn-Maas-Noord die de projectafwikkeling coördineren. Zij fungeren als eerste aanspreekpunt voor de projectpartners, verwerken projectaanvragen en -verslagen en ondersteunen bij het zoeken naar partners voor grensoverschrijdende projecten.

➔ Zie voor meer informatie:
www.deutschland-nederland.eu

Vlak over de grens met Duitsland barst het van de vooruitstrevende technische hogescholen en kleine hightechondernemingen. Nederlandse ondernemers hebben deze technische kennis ontdekt en werken inmiddels innig samen met onze buren.

Voor wie in Nijmegen woont, in Heerlen of Delfzijl, is samenwerken met Duitsland bijna dagelijkse kost. Voor wie in de Achterhoek of Twente woont en werkt, geldt hetzelfde: 'Eigenlijk sta je daar als Nederlander met één been in Duitsland', zegt Harrie Westerkamp. Hij is projectleider Elektra bij Klein Poelhuis Installatietechniek in Winterswijk. Van oudsher zijn er hier veel contacten met Duitsland. De Euregio (gebied ten oosten van Arnhem, Apeldoorn en Zwolle, tot en met het Duitse

Osnabrück, oftewel een strook van 100 bij 60 kilometer, red.) begon ooit als een spontane, natuurlijke samenwerking tussen Twente, de Achterhoek en delen van de Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. Wij hebben ook een vestiging in Duitsland en voeren er al jaren opdrachten uit. Soms wat meer, soms wat minder. In de jaren negentig was Duitsland voor ons een belangrijke markt, nu heeft de bouwsector in Duitsland het moeilijker dan bij ons. Maar wij houden de lijntjes in stand.

HARRY WESTERIK,

projectleider Elektra bij Klein
Poelhuis Installatietechniek

- > product nul-energiewoning
- > aantal medewerkers 130
- locatie Winterswijk

58

PROCENT

**BIJ DE SUBSIDIERONDE
INTERREG IV IS 58 PROCENT VAN
DE MIDDELEN GERESERVEERD
VOOR ECONOMIE, TECHNOLOGIE
EN INNOVATIE.**

Voor het Limburgse MagnaMedics – actief in de medische technologie – is Duitsland een con-
stante belangrijke markt. 'Met MagnaMedics
Diagnostics halen wij hier de helft van onze

omzet', vertelt directeur Paul Borm. 'Voor ons
nieuwe bedrijf, Nano 4 Imaging, verwachten we
er zelfs 70 procent van onze omzet te halen.'
Omdat Duitsland zo'n belangrijke markt is voor
het bedrijf, heeft het zowel een Nederlandse bv
als een Duitse GmbH. 'Dat is gewoon slim-
migheid van de ondernemer', aldus Borm. 'In
Duitsland valt meer te halen. Op deze manier
zijn we interessant voor Nederlandse en voor
Duitse investeerders. Bovendien kunnen we aan
beide zijden van de grens subsidies werven.'

Push

Toch is niet voor iedere bewoner van de grens-
streek de stap naar Duitsland vanzelfsprekend.
In de praktijk blijken er pushfactoren nodig om
in beweging te komen. Dat geldt bijvoorbeeld
voor de Gelderse machinefabriek Vimabo. Dit
bedrijf ontwerpt en produceert al dertig jaar
machines voor de Nederlandse tuinbouw.

Die sector gaf de machinefabriek altijd werk
genoeg. Tot twee jaar geleden, vertelt be-
drijfsleider Marcel Lupé. 'Wij hebben nooit
aan acquisitie hoeven doen. Het werk kwam
altijd op ons af. Maar toen de Nederlandse
tuinbouw twee jaar geleden instortte werd
dat anders. Toen zijn wij als bedrijf voor het
eerst actief over de grens gaan kijken. Zo
is ons contact met Euregio Mechatronica
ontstaan [zie kader].'

Alle drie de ondernemers zien veel voorde-
len van de samenwerking met hun Duitse
partners. 'Zo combineren we de technische
kennis en degelijkheid van de Duitsers met de
creativiteit en het "poldervermogen" van de
Nederlanders', zegt Harrie Westerkik. 'Dankzij
een actief regelingsbeleid hebben de Duitsers
veel meer kennis van duurzame energie dan
de Nederlanders. Maar wij zijn sterk in partijen
samen brengen, buiten de gebaande paden
treden. Die combinatie brengt je verder.' Dat
geldt ook voor Vimabo. Voor hen snijdt het mes
aan twee kanten: het contact met Duitsland
levert ze de knowhow op voor de ontwikkeling
van een innovatieve robotgestuurde weeg- en
sorteermachine én naamsbekendheid in een
voor hen nieuwe markt.

Kennisinstellingen

Harrie Westerkik roemt het Duitse onderwijs-
systeem dat innovatie volgens hem meer
bevordert dan in Nederland. 'De technische
hogescholen hebben veel meer contacten met
het bedrijfsleven dan in Nederland. Ze zijn op
elkaar ingespeeld. In Duitsland bepaalt het
bedrijf waar je als student stage loopt, wat het
onderwerp is van je onderzoek. Wij zien daarin
een groot verschil met Nederlandse hoge-
scholen waarmee we ook contact hebben. Het
loopt allemaal veel soepeler en dat is prettig.
De Duitse scholen zijn ook meer gericht op de
praktijk. Op de Fachhochschule werken wij met
prof. dr. ing. Wosnitza, een zeer vakkundig man.
Maar iemand die ook nog gewoon zijn am-
bachtopleiding in zijn curriculum vitae heeft
laten staan. Daarmee koketteert in Nederland
geen enkele prof. dr. ing.'

260

MKB-ONDERNEMERS

Euregio Mechatronica is een
Duits-Nederlands project voor
het midden- en kleinbedrijf. Het
doet ervan is het stimuleren
van innovatieve samenwerking
tussen Nederlandse en Duitse
ondernemingen en kennisinstel-
lingen op het gebied van mecha-
tronica, dat werktuigbouw, elek-
tronica en informatica nauw met
elkaar verbindt. Mechatronische
producten en systemen worden
meestal in interdisciplinaire
teams ontworpen, ontwikkeld en
getest [zie de cases van Vimabo
en Klein Poelhuis bij dit artikel].
Ieder project kent eenzelfde
stappenvlan, dat loopt van een
oriënterend gesprek via een
haalbaarheidsstudie tot de
ontwikkeling van een prototype.
Voor iedere fase is subsidie
mogelijk. Tot februari 2014
kan Euregio Mechatronica
260 MKB-ondernemers in het
Duits-Nederlandse grensgebied
ondersteunen.

➔ **Neem voor meer informatie
contact op met Syntens-adviseur
Jan Scholten via
jan.scholten@syntens.nl.**

'De Duitse technische
hogescholen hebben veel meer
contacten met het bedrijfsleven
dan in Nederland'

VOORZICHTIGE ROBOTS IN DE GROENTE- EN FRUITINDUSTRIE

In onder meer de wilttoefelt is behoefte aan een volautomatische weeg- en sorteermachine die in staat is te werken zonder het product te beschadigen, vertelt Marcel Lupé. 'Wiltof is een teer product. Pak je het te hard op, dan krijg je bruine vlekken. En dat wil de consument niet.' Op de betreffende machine is inmiddels patent aangevraagd. Ook voor Vimabo, met zijn dertigjarige ervaring in de machinebouw, is dit een uitdaging. 'We zijn voor dit project gevraagd door onze partner Dochteren IA uit Lochem. Zij zijn gespecialiseerd in industriële automatisering. Syntens wees ons vervolgens op de mogelijkheid van Euregio Mechatronica. Voorwaarde daarvoor is dat er grensoverschrijdende samenwerking wordt gezocht. Zo is het balletje gaan rollen.' Dat balletje rolde uiteindelijk naar de Fachhochschule in het Duitse Bocholt. 'Zij gaan voor ons een haalbaarheidsstudie doen naar de oppaktechniek in combinatie met 3D-Visiontechniek. Daarvoor bouwen en testen ze een prototype, waarvoor wij als partners onze input leveren. Voor ons is het de eerste samenwerking met een kennisinstelling, binnen en buiten Nederland. Ik vind het spannend en veelbelovend tegelijk. Als het bevalt verwacht ik dat we ook in de toekomst blijven samenwerken.'

GRENZELOOS INNOVEREN

MARCEL LUPÉ
bedrijfsleider machinefabriek
Vimabo > product volautomatische robotgestuurde weeg- en sorteermachine > Aantal medewerkers 8 > locatie Dinxperlo

PAUL BORM
 directeur MagnaMedics
 Diagnostics / Nano4-
 Imaging > product
 MagnaFy-Magnalink
 > locatie Geleen
 (Chemelot Campus) >
 aantal medewerkers 8

Ook MagnaMedics op de Chemelot Campus in Geleen werkt graag met Duitse kennisinstellingen samen. 'Er heerst een ander klimaat ten aanzien van samenwerking met bedrijven. Ze staan er meer voor open. Zowel de universiteiten als de hogescholen. Vooral de laatste categorie is heel toegankelijk en gericht op praktisch kortdurend onderzoek. Ideaal voor ondernemers.'

Netwerken
 Binnen de EU zijn er subsidiegelden beschikbaar voor bedrijven die aan grensoverschrijdende samenwerking doen (zie kader 290 miljoen euro). Maar hoe vindt je de juiste partners? Organisaties als Syntens kunnen ondernemers hierin verder helpen. In dat kader wijst Paul Borm van MagnaMedics op het belang van netwerken. Hij is zelf afkomstig van de universiteit en heeft een groot academisch netwerk. Naast hem staan twee Duitse directeuren afkomstig uit het bedrijfsleven. Die combinatie is goud waard. En al noemt Borm het 'een hele kluit' om zowel zijn product als zijn netwerk te blijven ontwikkelen, adviseert

70

DUIZEND EURO

**BIJ EUREGIO MECHATRONICA
 KAN DE SUBSIDIE PER BEDRIJF
 OPLOPEN TOT MEER DAN
 € 70.000,-.**

hij iedereen om het te doen. 'Ga naar meetings waar je in korte tijd met veel mensen in je vakgebied kunt kennismaken. Ik heb het geduld en de tijd niet meer voor diepgaande universitaire symposia, maar congressen waar het draait om interactie tussen bedrijfsleven en wetenschap sla ik zelden over. Ik houd vooral van "pitches" zoals bijvoorbeeld Syntens die organiseert: in anderhalve minuut aan een zaal uitleggen wat je plannen zijn en wie je zoekt om ze te realiseren. Als een zaal vol ondernemers dat doet ben je na afloop een heel stuk wijzer.'

LICHT IN DE DUISTERNIS BIJ MEDISCHE INTERVENTIE

MagnaMedics en zusterbedrijf -in-oprichting Nano 4 Imaging zijn actief in in-vitrodiagnostiek en -imaging. Zo heeft het bedrijf MagnaFy ontwikkeld, een gepatenteerd product waarmee instrumenten en implantaten gemarkeerd kunnen worden. Daarmee kunnen artsen in het lichaam kijken zonder erin te snijden. Denk aan het zichtbaar maken van de rails (gvide wire) waarover de arts een stent transporteert richting het hart. Het is deze innovatieve techniek die zijn bedrijf tot een aantrekkelijke partner maakt, vertelt Paul Borm. 'In een consortium met Nederlandse en Duitse bedrijven in de Life Sciences, de Technische Universiteit en het Fraunhofer Instituut in Aken hebben we een guide wire ontwikkeld die veilig en zichtbaar is in een MRI. Dat is nieuw. Traditioneel zijn guide wires van metaal, maar aangezien een MRI een gigantische magnet is werkt dat niet. Aken heeft de vezelgesteerde draad ontwikkeld en partners gezocht om dit te optimaliseren. Wij zetten er de markering op die de draad zichtbaar maakt. Het aardige van samenwerking met Aken is dat het van idee tot product en klinische evaluatie gaat. Want er is ook een afdeling Radiologie die de guide wire meteen uittest.'